

te del fr. *wagon* [1780]. □ 1.ª doc.: Lab. 1864.

No pas per conducte del cast. [1884] (*AlcM*), com sigui que els models ferroviaris i miners ens vingueren de França i els ferrocarrils arribaren a Bna. abans que a Castella. *Vagonada*. *Vagoneta* [c. 1900, Vogel etc.], pres del fr. *wagonnette*.

Vagorós, V. *vagorós* (VAGAR)

VAGUE, pres del ll. *vagus* 'vagabund', 'inconstant', 'indefinit'. □ 1.ª doc.: *vago*, Lacav.; *vague*, DOrt.

Trigà molt a fer-se usual. Antigament sembla que alguna vegada es tracta de suplir aquest llatinisme transfontent, almenys en part, el seu sentit a mots de la mateixa inicial, com *vagabund* i com *vagorós* (primitivament afiliat a *vagar*), en particular quan té la forma *vaguerós*: «Lo sol, *vaguerós*, venie, e lo seu carro paria que no's *mogués* ---», *Curial* (NCl. III, 240).

DERIV.: *Vaguetat* [1892, NOLLER], «--- ell expirà --- la pallidesa de la mort --- sos ulls mig oberts semblaven fixar l'infinit amb una mirada *vaga* que consonava ab la *vaguetat* del somrís que encara marcaven els seus llavis», MrnVayrcda (*Puny*.1.4 XVIII, 279 (217)). *Vagar* 'errar a la ventura' c. 1460: «circa açò stam e *vagam* contínuament ab gran vigilància», report bèllic, CoDoACA xxii, 41; «ja no la mirava --- *vagava* per allí, contemplant el paisatge ---», NOLLER (*Pilar Prim*, O. C., p. 95). Registrat des del Busa-N. («*vagar*: anar *vagants*»).

Vagabund [-bunde, 1377, MiretS, *TemplH*, 420]; en el *Consolat* es ressent del sentit de VAGAR: «Si y haurà algunes naus o lenys qui fossen *vagabunts*, vol aytant dir: que no haguessen viatge» ccxxxi, Pard., p. 307; en sentit propi ja sovint des de c. 1400: «no deven exir del monestir sinó per gran necessitat; e ells, què fan? e per ciutat, e per camins, ça e lla *vagabunts* ---», StVicentF (*Serm.* II, 47.28); en Ant. Canals el fem. *vagabunda* (*Carta*, CoDoACA xii, 420.2), el masc. pl. *vagabunts* (cap. 52); «si mos mals fets ab forç' altra no tenc, / malaiyrat no-m vull' algú jutjar; / si *vagabunt* me veu lo món anar, / en tan segur port home jamés veng», Ausiàs, LX, 5c, i un altre d'ell, LXXVI, 1g (cita a VAGAR); «--- hòmens strangers, *vagabunts* e tacanyans ---» Val. 1455 (cita a TACANY); «--- iré per lo món *vagabunt*, cridant tostamps mercè ---», Galba (*Tirant*, Ag. IV, 100); «com sien trobades en lo Principat de Cath. --- algunes persones que --- sots nom de boemians, grecs e egiptians van coadunats e *vagabunts* cometent molts ladronicis ---», *Constit. de Cat.*, de 1512.

De vegades per llatinisme, primerament es va dir *vagabundo* [Busa-N. 1507]: «molts *vagabundos* e strangers van e stan per la present vila e terra --- no volent treballar --- tals gallofos e belitres e *vagabundos* ---», ross., a. 1521 (*InvLC*); o també, amb *m* per propagació de nasal i etim. pop. *vagamundo* [DTo. 1647]; *vagabunderia* [Lab.]; *vagabundejar* [-m-, Belv.]; *vagabundatge*. *Vagador*.

Vaguejar, encara que en la majoria dels casos no és més que una variant de *vagarejar* (derivat de

VAGAR), de vegades apareix amb usos que depenen de *vagar* 'anar d'una banda a l'altra': Jaume d'Olesa, en el seu poema sagrat de 1483, titula els seus cants xxvi i xxvii «Continua la passió; Com lo stiraren e l'alsaren ab la creu, en la qual penjà, com a bandera *vagajant*» (JMBover, *BiEscrBal.* II, 12).

Divagar [Lacav.], pres del ll. tardà *divagari*; «com el trobaran d'enyor els joves poetes! La gran força d'En Maragall era el do natural del seu patriarcat --- ¿Quina augusta manifestació de la Natura els retindrà d'aquí endavant, perquè no es perdin en la funesta ruta d'un etern *divagar*?», Coromines (*En la mort de Maragall*, 1911, O. C., 1170b25). *Divagació* [Lacav.]; *divagant* [id.]; *divagador*. *Evagació*; *sobre-vagació*. *Extravagar* [Lacav.]; *extravagant* [id.]; *extravagància* [id.].

**Vaguera*, inexistent, V. *vaivera* (VA II) i VAGARA *Vaguerós*, V. *vague* *Vaguinyol*, -*myoleria*, V. *vagar*

VAILET, avui quasi només 'noiet', significava des d'antic 'criadet', 'jove escuder', 'sagal (de pastor etc.)', i tingué primitivament la forma *vaslet*, germana de l'oc. ant. i mod. *vaslet*, *vaiet*, fr. ant. *vaslet* (avui *vaiet*), it. ant. *valletto*: provinents del cèltic *VASSOLITTO o *VASSELLITTO, diminutiu de VASSO 'servidor', del qual prové també VASSALLOS 'semblant a un criat', d'on VASSALL. □ 1.^a doc.: c. 1366.

El DAg. cita «*vaiet* de cambra del alt Duc D'Anjou» en doc. de 1366. En la *Faula* arturiana del mall. Guillem de Torroella (c. 1375): «cresén que pogués lay trobar / cavaller, *vaiet* o juglar, / qui-m sabés dir noves del Rey» (v. 361); «un jove *veylet* del pare», *Decam.* IV, § 1, 232.4 (trad. «un giovane *valletto* del padre», ed. 1961, 250.6); «trobà Ramonet, qui stava ab l Andorrà per *veylet*», ross., a. 1429 (*InvLC*, s. v. *vaiet*); «Acabades de mostrar les reliquies, un *vaiet* del duc de Burgunya conegué lo rey de Polhònia --- sí, senyor, dix lo *vaiet*, en aquella capella stà --- e lo *vaiet* cuytà a dir a son senyor ---», JoMartorell (Ag. I, 187, 188); «mentre axí staven, vets venir dos scuders, en sengles bons rocins, e un *baylet* que menava un bon cavall», *Curial* (citat a TROSSAR).

La forma etimològica *vaslet*, conservada antigament en les dues llengües de França, en part sofrí vocalització de la s sonora (davant l) en i, com en català normalment, i parcialment en llengua d'oc: tal com hi hagué vocalització de la s implosiva sonora en *almoina* < *almosna* ELEEMOSYNA, *rampoina* < *ramposne*, *broi-dar* < *brosdar* (BRODAR), *traiga*, *eima* (veg. *LleuresC*, 252) etc.

En part també hi hagué assimilació: en una forma *vaiet*, de la qual Alart cita documents de 1392 i 1451 en l'*InvLC*, tal com en l'it. *valletto*; en part es passà a *varlet*, amb el canvi de s en r que observem en *par-borde* < *prebosde* o en el cast. *bordar*, així com en la forma *varlet* que de vegades es troba en fr. antic («ung *varlet* bel et avenant», *Roman de la Rose*, v. 2802).

L'oc. antic vacilla entre aquestes diverses formes: